

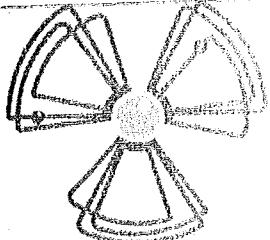
Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria -Vlada-Government

Agjencia e Kosovës për Mbrojtje nga Rrezatimi dhe Siguria Bërtimore
Kosovska Agencija za Zastitu od Zracenja i Nuklearnu Sigurnost
Kosovo Agency for Radiation Protection and Nuclear Safety

Nr. i njësisë org. OK
Org. jed.
org.unit

Nr. i faq.
Br. str.
No. page 09

Nr. Prot.
Broj. prot.
Prot. no. 052
Data:
Datum: 22.02.2022
Date:

**Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria -Vlada-Government**

Zyra e Kryeministrit / Ured Premijera / Office of the Prime Minister

Agjencia e Kosovës për Mbrojtje nga Rrezatimi dhe Siguria Bërtimore
Kosovska Agencija za Zastitu od Zracenja i Nuklearnu Sigurnost
Kosovo Agency for Radiation Protection and Nuclear Safety

**RAPORT VJETOR I INSPEKTIMEVE
PËR VITIN 2021**

Shkurt 2021

Inspektorati i Agjencisë së Kosovës për Mbrojtje nga Rrezatimi dhe Siguria Bërthamore (AKMRRSB) edhe pse në kohë pandemie ka punuar si çdo vit në zbatim të detyrate, përgjegjësive dhe funksioneve që jep:

- Ligji për Mbrojtje nga Rrezatimi dhe Siguria Bërthamore, me Nr. 06/L-029,
- Rregullorja për burimet dhe praktikat e rrezatimit jonizues Nr.18/2018,
- Rregullorja për autorizim Nr.24/2018,
- Rregullorja për kufijtë e dozave dhe mbrojtjen nga rrezatimi Nr.08/2020,
- Direktivat e Euroatomit dhe standardeve ndërkombëtare.

Mision kryesor ka qenë mbrojtja e punonjësve profesional, patientëve, përcjellësve, publikut dhe mjedisit nga efektet e dëmshme të rrezatimeve, duke krijuar një sistem të administritimit dhe kontrollit të mbrojtjes nga rrezatimet në përputhje me aktet ligjore dhe nënligjore si dhe standardeve ndërkombëtare.

Qëllim kryesor i inspektimeve ka qenë:

- Monitorimi dhe vlerësimi i zbatueshmerisë së legjislacionit kombëtar dhe ndërkombëtar,
- Afatet dhe kushtet e licencave, autorizimeve, lejeve për persona fizik dhe juridik që përdorin, importojnë, transportojnë apo ruajnë burime të rrezatimit jonizues dhe jo-jonizues,
- Monitorimi i të gjitha burimeve radioaktive (rrufepritësit, burime në shëndetësi dhe në industri) dhe mbetjet radioaktive në gjithë territorin e Republikës së Kosovës.
- Të japim këshilla, informacione, rekomandime, etj., personave që punojnë apo kanë në përkujdesje burime apo mbetje radioaktive si dhe popullatës lidhur me sigurinë dhe mbrojtjen nga rrezatimet, etj.

Me gjithë problemet e hasura gjatë vitit 2021 si: periudha e pandemisë, burimet njerëzore (AKMRRSB ka vetëm një inspektor deri më tanë), plani vjetor i inspektimeve është realizuar në masë mbi 100% nga ai i planifikuar.

Në bazë të planit vjetor të inspektimeve për vitin 2021 janë kryer inspektime:

- Të përbashkëta me FSK, KFOR, MMPHI, AME, etj.,
- Për rrufepritësit radioaktiv,
- Për mbetjet radioaktive,
- Kabinetet e radiologjisë publike dhe private që kanë në përdorim pajisje që prodhojnë rreze X si dhe në ato qendra ku aplikohen burimet e hapura dhe të mbyllura radioaktive,
- Monitorimet e ndotjes radiologjike të ujit dhe tokës të shkaktuara nga aktivitetet industriale, mjekësore, kërkimore/shkencore si dhe raste të incidenteve dhe aksidenteve radiologjike dhe bërthamore.

Gjatë hartimit të planit për inspektime për vitin 2021 si çdo herë prioritet i është dhënë inspektimit të:

- Burimeve radioaktive (të hapura dhe të mbyllura),
- Rrufepritësve radioaktiv,
- Mbetjeve radioaktive dhe
- Sektori i shëndetësisë, me fokus spitalet regionale në tërë territorin e Republikës së Kosovës.

Nga inspektimeve kryera në këto kabinete radiologjike në disa raste janë konstatuar edhe parregullsi që bien ndesh me legjislacionin në fuqi. Një nga elementet që ndeshet më së shpeshti është se stafi i mesëm profesional në shumë raste nuk është profesional (teknik me profile të ndryshme, por jo teknik apo Bachelor i radiologjisë), nuk kanë trajnime për mbrojtje nga rrezatimi, pajisje mbrojtëse jo të mjaftueshme, etj.

Kemi raste edhe më keq ku punonjësit profesional nuk janë të pajisur me dozimetra personal/TLD. Gjatë inspektimeve kemi gjetur edhe tejkalim enorm të dozave personale (rasti i spitalit të Gjilanit) të punonjësve profesional, ku AKMRRSB nuk ishte e njofuar nga Instituti i Mjekësisë së Punës në Obiliq për këtë tejkalim doze.

Inspektimeve janë realizuar pothuajse në gjithë territorin e Republikës së Kosovës.

Inspektimeve përbashkëta me KFOR/FSK janë kryer në bazë të planit të përgjithshëm vjetor për inspektime nr. 07/2021, si dhe planit të KFOR/KSF TIM INSPECTION PLAN 2021.

Pas përfundimit të inspektimit, është hartuar edhe një procesverbal ku nëpërmjet tij janë dhënë rekomandime, vërejtje apo urdhëresa.

Pas realizimit të inspektimit është përgatitur një raport i detajuar lidhur me konstatimet e gjendjes në aspektin e sigurisë dhe sigurimit radiologjik. Të gjitha të dhënat janë futur në bazën e të dhënave qendrore të AKMRrSB-së.

Numri i përgjithshëm i inspektiveve të realizuara gjatë vitit 2021 ishte 65 nga 49 të inspektive të planifikuara.

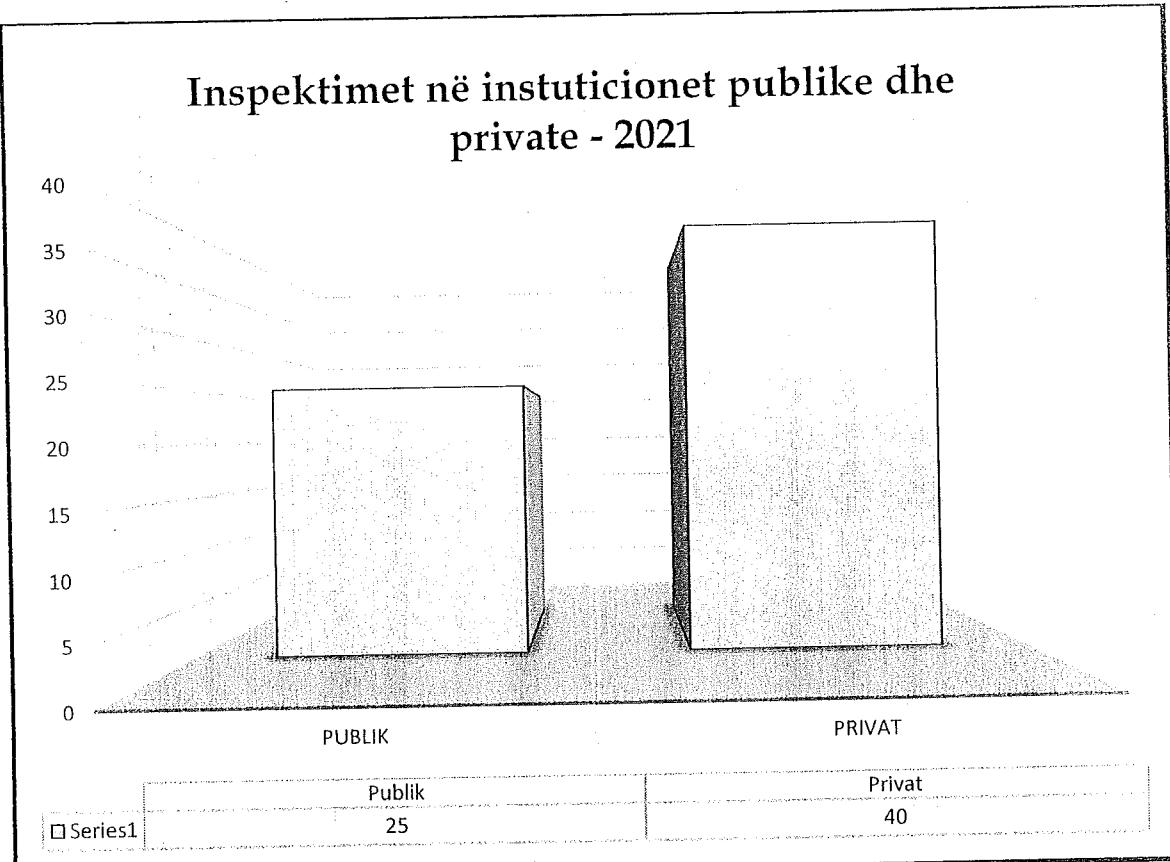
Nga sektori i shëndetësisë mund t'i përbledhim këto elemente kryesore që kanë të bëjnë me përdorim të sigurt të burimeve radioaktive dhe pajisjeve që prodhojnë rrezatim, e nga këto kemi:

- Klasifikimi i zonave (zona A apo zona B)
- Hapësirat, pajisjet dhe kushtet për mbrojtjen nga rrezatimi,
- Kontrolli mekanik dhe dozimetrik i pajisjeve,
- Kontrolli i kualitetit të radiofarmaceutikeve,
- Monitorimi individual dozimetrik (TLD),
- Monitorimi i kushteve në vendin e punës,
- Monitorimi sistematik shëndetësor,
- Trajnimet,
- Menaxhimi i mbetjeve radioaktive,
- Plani i emergjencës,
- Fizikan mjekësor,
- Zyrtar për Mbrojtje nga Rrezatimi.

Më poshtë në bazë të grafikëve dhe tabelës kemi paraqitur:

- Numrin e inspektiveve (institucionet private dhe publike),
- Kategorizimin e inspektiveve (burime radioaktive në industri, rrufepritës, mbetje radioaktive, shëndetësi, KFOR/FSK, etj.) dhe
- Listën e inspektiveve për vitin 2021.

Grafiku nr.1 paraqet numrin e inspektiveve të realizuara në institucionet publike dhe ato private gjatë vitit 2021.

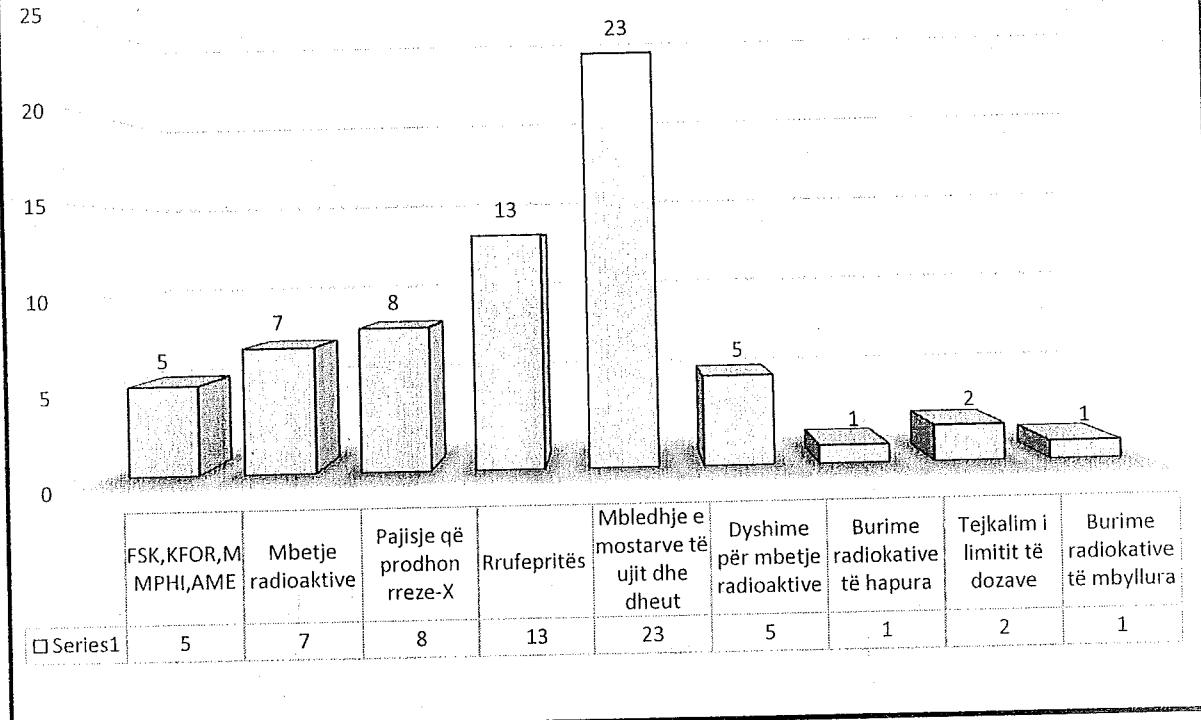
Grafiku 1: Numri i inspektimeve në institucionet publike dhe private - 2021

Grafiku nr:1 paraqet numrin e inspektimeve në institucionet publike dhe private, andaj me këtë shihet se 25 inspekte janë realizuar në institucionet publike dhe 40 në ato private, gjithsej janë realizuar 65 inspekte gjatë vitit 2021. Nga numri i inspektimeve të realizuara shihet se plani i inspektimeve është përbushur mbi planifikim, pra 130%. Numri më i madh i inspektimeve është nga sektori privat.

Sipas natyrës së punës, numri i përgjithshëm i punonjësve profesional të eksposuar si punonjës shëndetësorë është në masë me mbi 90%, ndërsa pjesa tjetër është e punonjësve profesional që janë të angazhuar në të gjitha praktikat tjera jo injeksore.

Grafiku nr:2 parqet kategorizimin e inspektimeve gjatë vitit 2021, pra llojin dhe numrin e inspektimeve. Nga ky grafik shihet se numri më i madh i inspektimeve është bërë nga monitorimi radiologjik i ujit dhe dheut në tërë territorin e Republikës së Kosovës, pastaj përrufepritësit radioaktiv dhe inspektim më i vogël për burime të hapura dhe myllura radioaktive.

Numri i inspektimeve sipas kategorizimeve - 2021

Grafiku 2: Kategorizimi dhe numri i inspektimeve - 2021

Nga grafiku nr:2 shihet se numri më i madh i inspektimeve është realizuar nga marrja e mostarve të ujit dhe dheut në terren, gjithsej 23 mostra. Qëllimi i analizave të mostarave ka qenë monitorimet e ndotjes radiologjike të ujit dhe dheut të shkaktuara nga aktivitetet e mundshme industriale, injeksore, kërkimore/shkencore, etj.

Mostrat janë marrë sipas planit për grumbullimin e mostarave për vitin 2021. Marrja e mostarave është bërë në mënyrë profesionale së bashku me ekspertin nga Belgjika, pastaj mostrat janë etiketuar, paketuar dhe dërguar për analiza në Belgjikë në Institutin për Radioelemente - IRE.

Duhet cekur se monitorimi radiologjik i ujit (puse, burime, liqene dhe lumenj) dhe tokës në vendin tonë ka filluar të bëhet që nga viti 2013, duke iu falënderuar Qeverisë së Belgikës përmes një marrëveshje bashkëpunimi në mes Agjencisë së Kosovës për Mbrojtje nga Rrezatimi dhe Siguria BërtHamore dhe Qeverisë së Belgikës.

Sipas numrit rendor të realizimit të inspektimeve, pas atyre për grumbullim të mostrave të ujit dhe dheut, janë rrufepritësit radioaktiv me gjithsej 13 inspektime. Kjo është bërë me arsyetim se niveli i sigurisë për këto burime është i ultë.

Andaj duke marrë parasysh se shumica e këtyre vendeve ku gjinden këto rrufepritës radioaktiv janë në pronësi të Agjencisë së Kosovës për Privatizim (AKP) dhe se në shumë raste në këto subjekte nuk ka as roje fizike, për këtë qëllim rrufepritësit radioaktiv hynë si kategori me prioritet në planin vjetor për inspektime. Gjendja fizike e rrufepritësve të inspektuar fatmirësisht ishte e kënaqshme.

Nga sektori i shëndetësisë janë realizuar gjithsej 11 inspektime, 9 nga praktikat me përdorim të pajisjeve që prodhojnë rrezatim jonizues, një nga ato që përdorin burime radioaktive të hapura (mjekësia nukleare) dhe një nga ato që përdorin burime radioaktive të mbyllura (onkologji - brakiterapia).

Gjatë inspektimeve të realizuara në shëndetësi kemi vlerësuar:

- Kushtet për mbrojtje nga rrezatimi,
- Pajisjet që prodhojnë rrezatim (shumicën e rasteve ishin të vjetruara),
- Stafi profesional,
- Dozimetrin personal /TLD,
- Tejkalimin e dozave personale,
- Kontrollin teknik të pajisjes (kontrolli i kualitetit të rrezatimit),
- Mjetet për mbrojtje nga rrezatimi si për pacient, përcjellës dhe punonjësit,
- Trajnimet, etj.

Po ashtu sipas grafikut 2 shihet se janë realizuar 7 inspektime për mbetjet radioaktive, nga të cilat gjatë inspektimit është konstatuar se gjendja e tyre ishte e mirë.

Bazuar në planin e përbashkët për inspektime "KFOR/KSF TIM INSPECTION PLAN 2021", me FSK-në, KFOR-in, AME-në, MMPHI-në, etj., janë realizuar 5 inspektime. Duhet cekur se ekziston një bashkëpunim i ngushtë në mes institucioneve të lartcukura nga fusha e mbrojtjes kimike, biologjike, radiologjike dhe bërthamore.

Tabela 1: Lista e inspektimeve të realizuara për vitin 2021

LISTA E INSPEKTIMEVE NË VITIN 2021

Nr.	Institucioni/Kompania	Vendi	Data	Lloji i Inspektimit	Shitetor Publik/Privat	Nr rendori procesverbis	Pjese marrëkethet	Veprrimitari - Të dhëna ijetë
1	Ish "Fabrika e Shteteri Magnezitit"	Kamenicë	21.01.2021	I rregullt	Publik	07/01/2021	/	Rrujepritës radikaliv
2	Ish Kombinati Buqesor "Morava"	Partesh-Gjilan	21.01.2021	I rregullt	Publik	07/02/2021	/	Rrujepritës radikaliv
3	TEC "Kosova - A"	Obiliq	27.01.2021	I rregullt	Publik	/	KFOR/FSK/MEA	Mbetje dhe rrujepritës radikaliv
4	Sh.P.K. "Bicaku"	Prishtina	11.02.2021	I rregullt	Privat	07/03/2021	/	Pajisje që prodhojn rozatim
5	Forma "Rakaj"	Ferizaj	18.02.2021	I rregullt	Privat	07/04/2021	/	Rrujepritës radioaktiv
6	IIIR - Industria Metalike e Kosovës	Ferizaj	18.02.2021	I rregullt	Privat	07/05/2021	/	Rrujepritës radioaktiv
7	TEC "Kosova-B"	Obiliq	23.02.2021	I rregullt	Publik	/	KFOR/FSK/MEA	Burimi radioaktivë industrie
8	"IHC - International Health Center"	Prishtina	02.03.2021	I rregullt	Privat	07/06/2021	/	Pajisje që prodhojn rozatim
9	N.T.S.H. "Blindi Metal"	Lipjan	11.03.2021	I rregullt	Privat	07/07/2021	/	Mbetje radioaktivë
10	"Ish fabrika e Istrës" - N.T.P. "Limit-T"	Lipjan	17.03.2021	I rregullt	Privat	07/08/2021	/	Rrujepritës radioaktiv
11	Sh.P.K. "Tefik Gashi-Disgen"	Ferizaj	02.04.2021	I jashtëzakonishtëm	Privat	07/09/2021	/	Rrujepritës radioaktiv
12	"Euro Stil"	Peje	07.04.2021	I rregullt	Privat	/	KFOR/FSK/MEA	Mbetje radikalivë
13	"Euroamit" - B.I. Ish Euroabi ShPK-Gjakovë	Gjakovë	21.04.2021	I rregullt	Privat	07/10/2021	/	Mbetje radikalivë
14	Ish "Morash petrol"	Gjakovë	21.04.2021	I jashtëzakonishtëm	Privat	07/11/2021	KFOR/FSK/MEA	Dyshime për mbetje radioaktivë
15	"Centro Elektromotori"	Gjakovë	28.04.2021	I rregullt	Privat	07/12/2021	/	Rrujepritës radioaktiv
16	Ish "Morash petrol"	Gjakovë	11.05.2021	I jashtëzakonishtëm	Privat	07/13/2021	/	Dyshime për mbetje radioaktivë
17	Ish fabrika e baterive "Trepa"	Peje	06.05.2021	I rregullt	Privat	07/14/2021	/	Rrujepritës radikalivë
18	Ish "Morash petrol"	Gjakovë	26.05.2021	I jashtëzakonishtëm	Privat	/	KFOR/FSK/MEA	Dyshime për mbetje radioaktivë
19	Tuneli i Parë - Mitrovicë	Mitrovicë	27.05.2021	I rregullt	Privat	/	KFOR/FSK/MEA	Mbetje radioaktivë
20	"Trepa-Sh. A" Parku Industrial	Mitrovicë	27.05.2021	I rregullt	Privat	07/15/2021	/	Rrujepritës radioaktiv
21	Ish "Morash petrol"	Gjakovë	23.06.2021	I jashtëzakonishtëm	Privat	/	KFOR/FSK/MEA	Dyshime për mbetje radioaktivë
22	N.T."Kledi"	Xixë	23.06.2021	I rregullt	Privat	07/16/2021	/	Mbetje radioaktivë
23	N.T.P "Lami Metal"	Prizren	23.06.2021	I rregullt	Privat	07/17/2021	/	Mbetje radioaktivë
24	Aeroporti i Prishtinës - Stanera për bagazh	Fushë Kosovë		I jashtëzakonishtëm	Publik	/		Pajisje që prodhojn rozatim (Scanner për bagazh)
25	Spitali Swis Clinique - 2*	Gjilan	29.06.2021	I rregullt	Privat	07/18/2021	/	Pajisje që prodhojn rozatim
26	Spitali Rajonal i Gjilanit	Gjilan	29.06.2021	I rregullt	Publik	07/19/2021	/	Pajisje që prodhojn rozatim
27	"L&L" Shpk.	Drenas	07.07.2021	I rregullt	Privat	07/20/2021	/	Mbetje radioaktivë
28	"Elkot" - ETC	Ferizaj	08.07.2021	I rregullt	Privat	07/21/2021	/	Mbetje radioaktivë
29	Spitali Rajonal i Gjilanit	Gjilan	22.07.2021	I jashtëzakonishtëm	Publik	07/22/2021	/	Pajisje që prodhojn rozatim
30	Spitali Rajonal i Gjilanit	Gjilan	27.07.2021	I jashtëzakonishtëm	Publik	07/23/2021	/	Pajisje që prodhojn rozatim
31	DEVOLLI Corporation	Gjakovë	03.08.2021	I rregullt	Privat	/	KFOR/FSK/MEA	Mbetje Radikalivë
32	SHSKUK-Mjekësi Nukhare	Prishtina	24.08.2021	I rregullt	Publik	07/24/2021	/	Burimi radioaktivë te hapur
33	"SHARIKETT"	Dragash	26.08.2021	I rregullt	Privat	07/25/2021	/	Rrujepritës radioaktiv
34	Sh.P.K. "MEKA"	Dragash	26.08.2021	I rregullt	Privat	07/26/2021	/	Rrujepritës radioaktiv
35	QRMF-Podujevë	Podujevë	02.09.2021	I rregullt	Publik	07/27/2021	/	Pajisje që prodhojn rozatim
36	"Jalja Kompani"	Podujevë	02.09.2021	I rregullt	Privat	07/28/2021	/	Mbetje Radikalivë
37	QKUK-Oncologj	Prishtina	15.09.2021	I rregullt	Publik	07/29/2021	/	Mbetje Radikalivë
38	QKUK-Oncologj	Prishtina	15.09.2021	I rregullt	Publik	07/30/2021	/	Burimi radioaktiv i myftuar
39	Gurakoc	Istog	21.09.2021	Shështë	Privat	/		Mosër uji raga pusi
40	KRU-Gjilan-Perlepenicë	Gjilan	23.09.2021	Shështë	Publik	/	/	Mosër uji raga liperi
41	KRU-Prishtina-Batllava	Prishtina	23.09.2021	Shështë	Publik	/	/	Mosër uji raga liperi
42	Rugovë	Peje	21.09.2021	Shështë	Publik	/	/	Mosër uji raga lumë
43	Burim i Istogut	Istog	21.09.2021	Shështë	Publik	/	/	Mosër uji raga burimi
44	Janjevë	Janjevë	23.09.2021	Shështë	Privat	/	/	Mosër uji raga liperi
45	KUR-Prishtina-Badoc	Prishtina	23.09.2021	Shështë	Publik	/	/	Mosër uji raga pusi
46	Junkik	Junkik	22.09.2021	Shështë	Privat	/	/	Mosër uji raga burimi
47	Deçan	Deçan	22.09.2021	Shështë	Privat	/	/	Mosër uji raga pusi
48	Plane	Prizren	22.09.2021	Shështë	Privat	/	/	Mosër uji raga pusi
49	KUR-Prizren-Prizren	Prizren	22.09.2021	Shështë	Publik	/	/	Mosër uji raga liperi
50	KUR-Mitrovica-Shopi	Mitrovicë	21.09.2021	Shështë	Publik	/	/	Mosër uji raga liperi
51	KUR-Gjakova-Radoniq	Gjakovë	21.09.2021	Shështë	Publik	/	/	Mosër uji raga liperi
52	KUR-Ferizaji-Ferizaj	Ferizaj	23.09.2021	Shështë	Publik	/	/	Mosër uji raga burimi
53	Tërdzic-Drenas	Drenas	21.09.2021	Shështë	Privat	/	/	Mosër uji raga pusi
54	Izniq-Diqpi	Deçan	22.09.2021	Shështë	Privat	/	/	Mosër uji raga pusi
55	Leskovci	Prizren	22.09.2021	Shështë	Privat	/	/	Mosër uji raga burimi
56	Batustë	Gjakovë	22.09.2021	Shështë	Privat	/	/	Mosër uji raga pusi
57	Budisale	Klina	22.09.2021	Shështë	Privat	/	/	Mosër uji raga pusi
58	Marash Petrol-Lug Bunari	Gjakovë	22.09.2021	Shështë	Privat	/	/	Mosër dhau
59	Marash Petrol-Lug Bunari	Gjakovë	22.09.2021	Shështë	Privat	/	/	Mosër dhau
60	Qabëzi - oborr i shkollës	Skandérat	21.09.2021	Shështë	Publik	/	/	Mosër dhau
61	Stuhull - Viti	Viti	23.09.2021	Shështë	Privat	/	/	Mosër dhau
62	Institucioni parashikollar "DieIII"	Prishtina	25.10.2021	I jashtëzakonishtëm	Publik	07/31/2021	/	Dyshime për rrujepritës radioaktiv
63	SHSKUK-Radiologji	Prishtina	11.11.2021	I rregullt	Publik	07/32/2021	/	Pajisje që gjenon rozatim
64	Departamenti Kombëtar i Kishmeve	Kishnë	16.11.2021	I rregullt	Publik	/	/	Rrujepritës radioaktiv
65	"AN & AJ" Sh.P.K.	Gjakovë	25.11.2021	I jashtëzakonishtëm	Privat	07/33/2021	/	Dyshime për rrujepritës radioaktiv

Në tabelën nr:1 është paraqitur lista e inspektimeve të realizuara gjatë vitit 2021. Në ketë listë janë paraqitur:

- Emri i institucionit të inspektuar,
- Vendi, data, lloji i inspektimit (publik - privat),
- Numri rendor i procesverbalit,
- Pjesëmarrësit dhe
- Aktiviteti.

Me respekt,
Prof. Assoc.Dr.Sc.Fadil HASANI, Inspektor.